

وضعیت دانش آموزان نمادی از عظمت یک ملت

گزارش سفر و دیدار از مدارس کره جنوبی

صادق صادق پور

اشاره

سفر همیشه پنجره‌هایی جدید از جهان را به روی مسافران می‌گشاید. به‌خصوص هنگامی که سفر آموزشی باشد و قصد از آن، بازدید از حال و هوای مدارس کشوری که در سال‌های اخیر نام دانش‌آموزانش در شمار دانش‌آموزان کوشا و سرآمدی جهان می‌درخشد. کره جنوبی را می‌گوییم؛ کشوری که خانواده‌های آن، در رقابتی نفس‌گیر، حتی فرزندان خود را به مدرسه‌های دوم و نوبت شبانه می‌فرستند؛ مدرسی که البته مخالفان و موافقان خاص خود را دارند. در این نوشته‌ی کوتاه قصد ارزش‌گذاری بر این موضوع را نداریم، اما این‌ها واقعیت‌هایی هستند که از نظر بسیاری از اولیای دانش‌آموزان کره‌ای، برای تربیت رهبران فردا، ضرورت دارند.

سفر از ایران به کره

سفر به کره جنوبی را از طریق پرواز از فرودگاه امام خمینی ایران، در روز ۸ شهریور ماه ۱۳۹۴ آغاز کردیم و از مسیر کشور قطر و فرودگاه دوحه در ساعت ۱۶ به وقت محلی، وارد فرودگاه اینچئون در شهر سئول شدیم. روز ۱۰ شهریورماه شروعی برای بازدید از مدارس بود که مدت‌ها انتظار دیدن آن‌ها را داشتیم. حسی همراه با کنجکاوی و مقایسه‌ای بین آنچه که ما هستیم و کره‌ای‌ها شده‌اند، این انتظار را دلپذیرتر می‌کرد. از هتل برای دیدار و بازدید از مدرسه‌ی بین‌المللی اینچئون عازم شدیم. به هنگام ورود، دانش‌آموزان

تفاوت‌های ظاهری، در این مدارس هم با ترکیبی خاص فرهنگ آن جامعه به چشم می‌خورند.

روز ۱۲ شهریور از مدرسه‌ی ابتدایی وابسته به دانشکده‌ی تربیت معلم دانشگاه ملی سئول و بعدازظهر هم از مؤسسه‌ی اپسیو دیدار کردیم.

روز ۱۳ شهریور، برای آشنایی با تصویری واقعی‌تر از رویاهای معلمان و دانش‌آموزان و در مجموع آرزوهای مردم کره، به دیدار از موزه‌ی نوآوری سامسونگ گذشت؛ نمایشگاهی از پیشینه‌ی فناوری و طرح‌های مفهومی آینده در این حوزه. در ادامه، برنامه‌ی بازدید از دهکده‌ی فرهنگی و موزه‌ی حیات روستایی کره جنوبی اجرا شد. این موزه در طبیعتی بسیار زیبا واقع است که بازدیدکنندگان را

و نیروهای مدیریتی و آموزشی مدرسه استقبالی صمیمانه از ما کردند؛ استقبالی که نشان می‌داد میزبانان آن را دیداری تشریفاتی تلقی نمی‌کنند و اساساً چنین کاری را با هوشمندی و هنرمندی در برنامه‌ی کاری و روال معمول مدرسه قرار داده‌اند. فردای آن روز، یعنی ۱۱ شهریور، به بازدید از مدرسه‌ی ابتدایی «گه سونگ» گذشت. دیدار از این مدرسه هم دلپذیر و دوست‌داشتنی بود و آموختنی‌های زیادی به همراه داشت؛ آموختنی‌هایی از جنس اتفاقاتی که گاه در مدارس گوشه‌وکنار کشور اسلامی خودمان هم تجربه می‌کنیم. دیدار با معلمان، شوق برای آفریدن موقعیت‌های یادگیری و عشق معلمی و دوست داشتن بچه‌ها گوهرهای مشترکی بودند که با همه‌ی

- تجهیز مدارس کشور به سیستم‌های جدید رایانه‌ای به منظور دسترسی همگانی به اینترنت؛
- معرفی برنامه‌های آموزش مدنی برای مقابله با نبود صداقت و مشکلات انضباطی دانش‌آموزان؛

- برگزاری دوره‌های مهارت‌های اجتماعی به‌عنوان آموزش درازمدت؛

- آموزش زبان خارجی در سنین پایین؛
- طراحی برنامه‌های جدید درسی که به دانش‌آموزان و مدارس قدرت انتخاب بیشتری در گزینش دوره‌ها می‌دهد (نقی‌زاده، ۱۳۹۳).

آموزش معلمان در کره جنوبی

از نظر کره‌ای‌ها، انسان عامل اصلی و واقعی پیشرفت محسوب می‌شود. یکی از شاخص‌های توسعه در هر کشور، آموزش منابع انسانی آن است که در این بین معلمان محوری‌ترین نقش را بازی می‌کنند.

هدف آموزش ضمن خدمت در کره جنوبی اعتدالی صلاحیت و شایستگی حرفه‌ای معلمان و تقویت عملکرد شغلی آنان است. در این راستا، از نیمه اول سال ۱۹۶۰ در کره جنوبی قانونی به اجرا درآمد که مراکز آموزشی خاصی برای آموزش ضمن خدمت معلمان در سطوح ابتدایی و ۱۶ آموزشگاه تربیت‌معلم، و در استان‌ها و شهرهای بزرگ ۱۱ آموزشگاه تربیت‌معلم ابتدایی وابسته به دانشگاه‌های آموزش و پرورش و ۵۱ آموزشگاه تربیت‌معلم وابسته به کلیه دانشگاه وجود دارند که هر ساله به حدود ۲۰,۰۰۰ معلم، برای ارتقا به آموزش کلاس‌های بالاتر، مدرک اعطا می‌کنند. این در حالی است که ۱۸۰,۰۰۰ معلم را نیز برای احیای مجدد مهارت حرفه‌ای خود تحت آموزش قرار می‌دهند.

آموزش ضمن خدمت

برنامه‌ی آموزش ضمن خدمت معلمان در کره در چهار مقوله دسته‌بندی می‌شود:
آموزش کیفیت: برنامه‌ی آموزش کیفیت برای آماده کردن معلمان برگزیده به منظور رشد و بالا بردن سطح مهارت‌ها انجام می‌شود. حداقل برنامه ۱۸۰ ساعت کامل است. این برنامه‌ها به‌صورت ویژه، با توجه به نوع مؤسسات تربیتی و سطوح معلمان، به تفکیک انجام می‌شود.

قادر می‌سازد خانه‌های روستایی بسیاری را از نزدیک مشاهده کنند و با سبک زندگی روستایی مردم کره‌ی جنوبی از نزدیک آشنا شوند. بازدید بسیار آموختنی بود.

ویژگی تحولات کره جنوبی در دوران رشد سریع

۱. تغییر بافت جامعه از روستایی به شهری
۲. تغییر بافت اقتصادی از کشاورزی به صنعتی
۳. تبدیل درآمدهای پایین و متوسط جامعه به درآمدهای بالا
۴. تغییر سنت‌های اجتماعی از فرهنگ بسته‌ی شرقی به فرهنگ غربی
۵. تغییر وضعیت سیاسی جامعه به سمت دموکراسی

دستاوردهای سفر

مدارس کره جنوبی صحنه‌ی نمایش کاملی از تلاش ملتی هستند که بیشترین انرژی سرمایه‌گذاری را روی فرزندان خود و دانش‌آموزان قرار داده‌اند. معلمان آن نیز نمونه‌هایی قابل توجه و الگوهای خوبی برای تلاش، سخت‌کوشی و عشق به معلمی برای تأمین سعادت آینده‌ی فرزندان کشور خود هستند. البته آنچه در این نوشته‌ی کوتاه و قالب محدود بیان می‌شود، رجحان یک نظام آموزشی بر دیگر نظام‌های آموزشی و از جمله کشور خودمان ایران نیست. انجام چنین کاری نیازمند ارائه‌ی تصویری تطبیقی از وضعیت آموزش و پرورش در این کشورهاست که در این مقاله نمی‌گنجد.

نگاهی کوتاه به چشم‌انداز و اهداف آموزش و پرورش کره جنوبی

چشم‌انداز
ساختن یک کشور پیشرفته‌ی درجه‌ی اول از طریق علوم و فناوری

اهداف آموزشی

- توسعه‌ی امکانات مراکز آموزشی و مدرن‌سازی مدارس؛

آموزش کلیات و درس‌های عمومی: این آموزش‌ها به‌صورت حضوری و غیرحضوری متخصص مدیران مدارس و کارشناسان ستادی است و در مورد مسائل شغلی مربوط، حداقل به مدت ۶۰ ساعت، برگزار می‌شود.

آموزش‌های تخصصی حرفه‌ای - شغلی: این آموزش‌ها برای معلمانی است که طی دوره‌ای طولانی از معلمی دور مانده‌اند؛ یعنی یا در مرخصی استعلاجی و یا در دیگر مرخصی‌ها بوده‌اند. این برنامه‌ها تحت نظر مستقیم مؤسسه‌ی ملی تحقیقات و تربیت آموزشی انجام می‌شود. مراکز آموزش ضمن خدمت استان‌ها یا شهرستان‌ها مسئول اجرای آن‌ها هستند.

آموزش پیشرفته: این آموزش‌ها را وزارت آموزش و پرورش یا انجمن‌ها و شوراهای محلی آموزش و پرورش برگزار می‌کنند که در آن‌ها معلمان برگزیده به نهادهای آموزشی و تحقیقاتی داخل و خارج فرستاده می‌شوند. مجری این برنامه دانشگاه ملی کره است که در عین حال آن‌ها را سامان می‌دهد. به‌طور کلی، برنامه‌های آموزشی ضمن خدمت بیش از ۸۰ ساعت (۳۰ روز) هستند که کلیه‌ی معلمان، به‌جز آن‌هایی که فارغ‌التحصیل رشته‌ی علوم تربیتی هستند، باید آن را بگذرانند. در این آموزش‌ها ۱۰ تا ۲۰ درصد زمان به آموزش عمومی، ۱۰ تا ۲۰

درصد به دوره‌های آموزش اولیه و ۶۰ تا ۸۰ درصد به آموزش تخصصی اختصاص می‌یابند؛ چنان‌که هر یک از معلمان باید این دوره‌ها را در طول مدت سه سال، از زمان شروع به کار خود به‌عنوان معلم، بگذرانند. مدت دوره‌ی آموزشی بازآموزی حداقل ۶۰ ساعت (۱۰ روز) است. همچنین، از سال ۱۹۹۰ بر ارائه آموزش‌های مرتبط با ICT در آموزش معلمان تأکید شد و به‌طور موزی نرم‌افزارها و سخت‌افزارهای ارتباطی و اطلاعاتی لازم برای اجرای آن تولید شد. در این راستا، بر مبنای هفتمین اصلاحات انجام گرفته در برنامه‌ی درسی مدارس و ملزم ساختن معلمان به استفاده از رایانه در حداقل ۱۰ درصد از آموزش‌های کلاسی خود، آن‌ها ترغیب می‌شوند به‌طور خودجوش به یادگیری مهارت‌های ICT بپردازند. آموزش‌های مرتبط با ارتقای دانش و مهارت‌های شغلی معلمان در زمینه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات هم معمولاً در ایام تعطیلات مدارس ارائه می‌شود؛ در ۱۰ روز و مجموعاً ۶۰ ساعت. معلمان حتی می‌توانند انتخاب کنند که این آموزش‌ها را در منزل خود و به طریق مجازی یا در مؤسسات دولتی بگذرانند. پیش‌نیاز این دوره‌ها داشتن صلاحیت و دانش کافی در زمینه‌ی رایانه است.

جایگاه اجتماعی معلمان در کوه جنوبی

بنا به گفته‌ی مسئولان و حتی معلمان در کوه، در مجموع کوه جنوبی از لحاظ رتبه، در رتبه‌ی دوم پرداخت بالاترین حقوق به معلمان در جهان قرار دارد. ضمناً، از لحاظ اجتماعی هم جایگاه معلمان، بسیار بالا و خاص است، زیرا شغل معلمی در سنت مردم کوه جایگاه مثبت و بسیار بالایی دارد.

فرایند انتخاب معلمان در کوه جنوبی

در موضوعی به‌عنوان فرایند انتخاب معلمان،

روی دوم سکه حقوق و مزایا در مقابل عملکرد و تأثیرگذاری در نظام آموزش و پرورش خودی نشان می‌دهد، بدین معنی که در کوه، هر کسی نمی‌تواند معلم شود. از طرف دیگر چون جایگاه اجتماعی و حقوق معلمان بسیار بالاست، شغل معلمی آرزو و هدف و شغل مورد علاقه‌ی بسیاری از کوه‌ای‌هاست. به‌همین دلیل، معلم شدن بسیار سخت و کاری شبیه به قاضی و پزشک شدن است و به تلاش‌های زیادی نیاز دارد. شاید بتوان گفت کاری سخت‌تر از این دو شغل است. امر به گونه‌ای است که در چهار سال دوره‌ی تربیت معلم، آن‌ها باید بتوانند تمام آزمون‌های سخت و محدود‌کننده را با موفقیت بگذرانند.

مطالعه برای معلمان یک رکن است

اعتقاد همگان و خود معلمان این است که معلمان برای انجام کار معلمی به مطالعه‌ی بسیار زیادی نیاز دارند. ارتباطات شغلی نیز برای آنان خیلی مهم است. البته این موضوع می‌تواند در همه‌جا صدق کند، یعنی هر معلمی در هر کشوری، اگر می‌خواهد به جایگاه واقعی خود برسد، باید خیلی کار کند و مطالعات وسیعی داشته باشد تا معلم حرفه‌ای بشود. در کوه جنوبی مسئولان، معلمان و خانواده‌ها با رفتار و عملکرد خود به ما یادآوری می‌کنند: «یادمان باشد که دانش‌آموزان بهترین راه برای اثبات عظمت یک ملت به جهان هستند» و خود تعهد به این اعتقاد را با فراهم کردن زمینه‌ی بهترین و مؤثرترین آموزش‌ها برای فرزندان‌شان ایجاد می‌کنند.

فهرستی از دیدنی‌ها و شنیدنی‌های سفر به مدارس کوه جنوبی

– افاق بهداشت با وضعیت بسیار مناسب در مدارس به‌اولیای مدرسه کمک می‌کند تا به‌طور مداوم مراقب سلامت دانش‌آموزان باشند. – برای ورود به سالن اجتماعات در ورودی مدارس، باید کفش‌ها را درآورد و دمپایی پوشید؛ سنت حسنه‌ای که به بهداشت و تمیزی مدرسه کمک می‌کند. – بچه‌ها به شکل‌های گوناگونی تکریم می‌شوند و مورد توجه قرار می‌گیرند. حتی

نصب عکس بچه‌ها در تابلوی مدرسه با ذکر تاریخ تولد و بیان روایات آن‌ها که هزینه‌ی زیادی هم ندارد، در نگاه دانش‌آموزان ارزشمند و مثبت و انگیزه‌آفرین است.

– شاید در کوه و به‌خصوص ستول، به‌عنوان شهری گران، منازل و خانه‌ها آپارتمانی و کوچک باشند، اما مدارس و کلاس‌های درس بسیار بزرگ و با نور و تجهیزات مناسب پذیرای دانش‌آموزان هستند. آنان برای تربیت اجتماعی و راحتی فرزندان‌شان در محیط مدرسه، به خانه‌ی دوم بیش از خانه‌ی اول اهمیت می‌دهند.

پرچم و علائم ملی در مدرسه و کلاس‌ها دیده می‌شود و تصاویر مدیران، معلمان و دانش‌آموزان نمود بیشتری از تصاویر دیگر دارد.

– در مدارس کوه جنوبی از فرصت حضور مهمانان کشورهای دیگر به‌عنوان موقعیت یادگیری استفاده می‌کنند.

– اکواریم‌های متنوع و گل‌دان‌های زیبای موجود در مدارس دیدنی و نشاط‌آفرین‌اند.

ضمناً، تمامی سالن‌های ورزشی و کلاس‌های موسیقی با کف‌پوش‌های زیبا و رنگ‌های شاد و متنوع، زیبایی و طراوت خاصی به محیط مدرسه و کلاس‌ها بخشیده‌اند.

– شیوه‌ی ارزشیابی در مدارس کوه جنوبی توصیفی و نمره‌ای و با ملاک‌هایی شامل (A، B، ... و یا ۰ تا ۱۰۰) و با رتبه‌های خیلی خوب، خوب، و ... است.

– معمولاً در همه‌ی طبقات برای بچه‌ها دستشویی وجود دارد و دستشویی‌ها و سرویس‌های بهداشتی بسیار تمیز و مرتب هستند.

– بچه‌ها در همه‌جای مدرسه مورد توجه هستند و در فضاهای خالی مدرسه برای نشستن بچه‌ها صندلی گذاشته‌اند.

پی‌نوشت

1. (APCEIU)

منابع

۱. شاه‌محمدی، نیره. «آموزش معلمان در کوه جنوبی». مجله‌ی رشد، شماره‌ی ۷ (فروردین ۱۳۹۱). دوره‌ی ۱۷ (به نقل از: کاربرد شماره‌ی ۷. سفر کوه جنوبی، مرکز نوآوری‌های آموزشی مرات).
۲. لی، گون یانگ. «رشد و توسعه‌ی اقتصادی در کوه جنوبی» (ترجمه و تلخیص) مرتضی سلطان‌پور ایبانه. شرکت انتشارات علمی و فرهنگی. تهران. ۱۳۸۶.
۳. نقی‌زاده، محرم و مهرداد اصفهانی. ۷۰ شاخص آموزشی در ۲۰ کشور جهان. انتشارات مرات. تهران. ۱۳۹۳.